

Kilpailumanipulaation torjuntaohjelma

22.8.2022

Yleistä

Kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan järjestelyä tai toimenpidettä, jolla pyritään vaikuttamaan ottelun tai kilpailun lopputulokseen tai kulkuun. Kilpailumanipulaatio voidaan jakaa vedonlyöntiperusteiseen ja urheiluperusteiseen manipulaatioon.

Vedonlyöntiperusteisessa manipulaatiossa tavoitteena on taloudellisen tuoton saaminen vedonlyönnin avulla. Urheiluperusteisessa manipulaatiossa taas kysymys on kilpailullisen edun saavuttamisesta epärehellisin keinoin. Tavoitteena voi olla esimerkiksi tietyn merkityksellisen ottelun häviäminen tai sarjapaikan säilyttäminen.

Suomen urheilun eettinen keskus SUEK koordinoi kilpailumanipulaation torjuntaa Suomessa sekä kouluttaa ja avustaa lajiliittoja ja viranomaisia kilpailumanipulaatioon liittyvissä asioissa.

Käsipalloliiton toiminnan perustana ovat liikunnan ja urheilun eettiset arvot ja reilun pelin periaatteet. Liitto tekee yhteistyötä SUEK:n kanssa ja päivittää omia sääntöjä ja ohjeistuksiaan vastaamaan SUEK:n suosituksia.

Ohjelman tavoitteet

- Käsipalloliiton tehtävänä on vaalia reilua urheilua ja taata kaikille jäsenilleen oikeus reiluun liikuntaan ja urheiluun.
- Omalla toiminnallaan liitto haluaa varmistaa, että minkäänlainen manipulaatio ei saa lajissa jalansijaa.
- Koulutuksella ja viestinnällä sekä säännöstöillä ja sopimuksilla sitoutetaan seurat, pelaajat, valmentajat, erotuomari ja muut olennaiset tahot kilpailumanipulaation torjuntaohjelmaan.
- Kilpailumanipuloinnin vastaiset pykälät sisällytetään kaikkiin valmentaja- ja urheilijasopimuksiin.
- Liitto tekee avoimesti yhteistyötä kaikkien kilpailumanipulaatiota torjuvien tahojen, läheisimmin SUEK:n ja EHF:n, kanssa.

Kilpailumanipulaation tilannekuva käsipallossa

SUEK rakensi yhteistyössä lajiliittojen kanssa kilpailumanipulaation kansallisen tilannekuvan, joka esiteltiin vuonna 2021. Tilannekuvan tarkoituksena on tunnistaa suomalaista urheilua koskevat riskit ja haavoittuvuudet, jotka ovat keskeisessä osassa kilpailumanipulaation torjunnassa. Käsipalloliitto oli yhtenä lajiliitoista mukana tilannekuvan rakentamisessa.

Johtopäätökset käsipallon osalta, kuten myös muiden lajien osalta, olivat huojentavia. SUEK:n tietoon ei ole tullut viimeisten vuosien aikana yhtään kilpailumanipulaatioepäilyä Suomessa, josta olisi aloitettu esitutkinta tai urheiluperusteinen tutkinta. Voidaan sanoa, että suomalaiseen urheiluun ei tällä hetkellä kohdistu merkittävää kilpailumanipulaatioon liittyvää kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden uhkaa. Riskitasoa kohottava seikkana on kansainvälinen vedonlyönti ja tämä onkin tuotu esiin tilannekuvassa muutaman lajin kohdalla. Käsipallon osalta riskitason todettiin olevan kuitenkin tällä hetkellä matala. Toinen riskiä kohottava seikka on vedonlyönnin siirtyminen tilannekohtaiseksi manipulaatioksi, mikä tekee siitä aiempaa vaikeammin havaittavaa.

Vaikka kilpailumanipulaation riskin koettiin olevan suomalaisessa käsipallossa yleisesti ottaen matala, on kansainvälisessä käsipallossa ollut näihin liittyviä tapauksia tutkinnassa. Käsipalloliitto on sitoutunut tekemään tarvittavia toimenpiteitä, jotta riski kilpailumanipulaatioon pysyy matalana jatkossakin. Liitto on myös varautunut mahdollisiin manipulaatiotapauksiin ja niiden käsittelyyn.

Säännöt

Suomen Käsipalloliitto ry säännöt 7 §

Liittohallitus tai sen asettama kuripitovaliokunta päättää myös jäsenyhdistyksen jäsenen (pelaajaan, joukkueenjohtajaan, valmentajaan, erotuomariin tai toimitsijaan) kohdistuvasta liiton alaista kilpailutoimintaa koskevasta kilpailukiellosta ja varoituksesta sen mukaan kuin tarkemmin määrätään liittokokouksen vahvistamissa kurinpitosäännöissä, jos jäsenyhdistyksen jäsen on urheilun piirissä menetellyt liikunnan eettisten arvojen tai urheilun reilun pelin periaatteiden vastaisesti.

Kilpailusäännöt 69 §

Urheilutoiminnan eettinen lähtökohta on, että urheilijat, joukkueet ja seurat pyrkivät kilpailutilanteessa parhaaseen mahdolliseen suoritukseen.

Seuralla, joukkueella, pelaajalla sekä toimitsijalla on välitön tiedonantovelvollisuus liittoon sellaisissa yhteydenotoissa, joissa rahaa tai muita etuuksia tarjoamalla tai muulla tavalla pyritään vaikuttamaan ottelun lopputulokseen tai pelitapahtumiin.

Seuraa, joukkuetta, pelaajaa sekä toimitsijaa, joka yrittää pelata, pelaa tai ehdottaa pelaamista ennakolta sovittuun lopputulokseen pyrkien tai muulla tavoin manipuloi tai pyrkii manipuloimaan ottelutapahtumia tai laiminlyö tällaista toimintaa koskevan tiedonantovelvollisuuden liitolle tai seuralle, rangaistaan kurinpitosääntöjen nojalla törkeästä epäurheilijamaisuudesta.

Kilpailusäännöt 70 §

Ottelun toimitsija, urheilija, urheilujoukkueeseen kuuluva tai muutoin joukkueen kanssa kiinteästi tekemisissä oleva henkilö kuten valmentaja tai seurajohtaja, ei saa itse tai edustajan kautta lyödä vetoa tai muulla tavoin osallistua ja vaikuttaa vedonlyöntiin oman joukkueensa sarjatasen otteluista ja ottelutapahtumista, eikä oman joukkueensa yhteistyöseurajoukkueiden sarjatasen otteluista ja ottelutapahtumista. Rikkomuksesta seuraa kurinpitosääntöjen mukainen pääsääntöisesti vähintään yhden kilpailukauden kilpailu- ja toimitsijakielto.

Seura, joukkue, pelaaja tai toimitsija ei saa antaa seuraa koskevaa tietoa seuran ulkopuoliselle taholle, jos tieto ei ole yleisesti saatavilla tai sitä ei ole tarkoitus saattaa yleisesti saatavaksi, ja jos tiedolla on merkitystä vedonlyöntipelaamisen kannalta.

SM- ja 1. divisioonalisenssit

Sitoudumme noudattamaan voimassa olevien kilpailusääntöjen 69 § Kilpailumanipulaatio. Sitoudumme olemaan sopimatta tai järjestämättä minkään ottelun lopputulosta etukäteen tai muulla tavalla manipuloimaan ottelutapahtumia tai edes sitä yrittämättä. Sitoudumme myös ilmoittamaan liitolle, mikäli meille on ehdotettu ottelun lopputuloksen tai ottelutapahtumien sopimista tai järjestämistä tai muutoin otettu yhteyttä tässä tarkoituksessa.

Sitoudumme noudattamaan hyvää urheiluhenkeä ja urheiluyhteisön Reilun Pelin periaatteita sekä pyrkimään kaikissa otteluissa ja pelitilanteissa urheilulliseen menestykseen ja otteluiden voittamiseen.

Sitoudumme pidättäytymään kaikesta yhteistyöstä Veikkaus Oy:n kanssa samalla toimialalla olevien yritysten kanssa. Sitoudumme noudattamaan voimassa olevien kilpailusääntöjen 70 § (Vedonlyönti).

Sopimukset

Code of Conduct erotuomarit ja otteludelegaatit

- Sitoudun noudattamaan hyvää urheiluhenkeä ja reilun pelin periaatteita sekä pyrkimään kaikissa otteluissa ja tilanteissa oikeudenmukaisiin ratkaisuihin.
- En pyri suoraan tai välillisesti epäasiallisesti vaikuttamaan minkään Suomen Käsipalloliiton tapahtuman, kilpailun tai ottelun lopputulokseen enkä niihin osallistuviin tahoihin tai muulla tavoin manipuloi tai pyri manipuloimaan ottelutapahtumia, enkä osallistu tällaiseen toimintaan millään tavalla. Sitoudun raportoimaan Suomen Käsipalloliitolle tai muulle ohjeistetulle taholle, mikäli minuun otetaan yhteyttä jonkin ottelun lopputuloksen tai ottelutapahtumien sopimiseksi tai siihen vaikuttamiseksi.
- Sitoudun olemaan osallistumatta itse taikka minkään välittäjän kautta vedonlyöntiin, joka koskee miltään osin pelejä, joissa toimin erotuomarina tai delegaattina.
- Pidättäydyn kaikesta yhteistyöstä Veikkaus Oy:n kanssa samalla toimialalla olevien yritysten sekä muiden peliyhtiöiden kanssa.
- En lyö vetoa itse tai edustajan kautta tai muulla tavoin osallistu ja vaikuta vedonlyöntiin otteluista, joihin minut on nimetty tai voidaan nimetä.
- En saata ulkopuolisille taholle tietoon seuroja koskevaa tietoa, jos tieto ei ole yleisesti saatavilla tai sitä ei ole tarkoitettu yleisesti saatavaksi, tai jos tiedolla on merkitystä vedonlyöntipelaamisen kannalta.

Käsipalloliiton henkilöstö ja luottamushenkilöt allekirjoittavat vastaavanlaisen Code of Conductin.

Valmentajasopimukset

Sopimukset tehdään Suomen ammattivalmentajat SAVAL ry:n sopimus pohjien mukaan. Sopimuksessa valmentaja sitoutuu olemaan osallistumatta minkäänlaiseen urheilukilpailujen manipulaatioon. Mikäli työntekijä epäilee tai havaitsee urheilukilpailujen manipulointia joko itselle ehdotettuna tai muutoin, hän sitoutuu ilmoittamaan siitä välittömästi kyseisen urheilulajin lajiliitolle ja Suomen urheilun eettiselle keskukselle.

Maajoukkuesopimukset

Pelaaja ei saa itse tai edustajan kautta lyödä vetoa tai muulla tavoin osallistua ja vaikuttaa vedonlyöntiin omasta, eikä oman kilpailusarjan otteluista tai ottelutapahtumista. Pelaaja ei saa antaa maajoukkuetta koskevaa tietoa joukkueen ulkopuolelle, jos tieto ei ole yleisesti saatavilla tai sitä ei ole tarkoitus saattaa yleisesti saatavaksi, ja jos tiedolla on merkitystä vedonlyöntipelaamisen kannalta.

Pelaaja sitoutuu noudattamaan Suomen Käsipalloliiton Kilpailusääntöjen pykälää 69 § (kilpailumanipulaatio) ja pyrkii kilpailutilanteessa aina parhaaseen mahdolliseen suoritukseen. Pelaajalla on välitön tiedonantovelvollisuus liittoon sellaisissa yhteydenotoissa, joissa rahaa tai muita etuuksia tarjoamalla tai muulla tavalla pyritään vaikuttamaan ottelun lopputulokseen tai pelitapahtumiin.

Koulutus

Valmentajakoulutus

Tavoitteena on, että kaikki valmentajakoulutuksen läpikäyneet valmentajat ymmärtävät kilpailumanipulaation eri ulottuvuudet sekä sisäistävät reilun kilpailun merkityksen. Valmentajien kautta tieto siirtyy uusille pelaajasukupolville.

Valmennuskoulutuksen I-tasolla tutustutaan Käsipalloliiton kilpailumanipulaation torjuntaohjelmaan. II-tasolla kaikki suorittavat SUEK:n Reilusti paras -verkkokoulutuksen. Mikäli III-tason koulutus voidaan järjestää Suomessa, pyydetään sinne SUEK:n kouluttajaa syventämään tietämystä.

Maajoukkue toiminta

Yläkoululeirien osalta kilpailumanipulaation torjuntakoulutuksesta vastaa Kisakallion Urheiluopisto. Nuoret ja aikuiset maajoukkueurheilijat suorittavat SUEK:n Reilusti paras -verkkokoulutuksen. Lisäksi liitto toimittaa urheilijoille SUEK:lta saamaansa ajankohtaista tietoa sekä materiaalia kilpailumanipulaation tunnistamiseksi ja torjumiseksi.

Koulutuksen toteutuminen raportoidaan SUEK:n ohjeiden mukaan.

Seuratoiminta

Seuroille suositellaan [Reilusti paras -verkkokoulutusta](#) ja kannustetaan kaikkia käsipallotoimijoita tekemään koulutus. Seuroja myös kannustetaan laittamaan sivuilleen tietoa ja linkkejä kilpailumanipulaation torjuntaan liittyen.

Kilpailumanipulaatioasiat ovat esillä myös seuroille suunnatussa Tähtiseura-laatuohjelmassa. Erityisesti tämä korostuu käsipallon huippu-urheiluosiossa, jossa edellytetään, että seuralla on toimintamalli kilpailumanipulaation torjumiseksi.

Viestintä

[ILMO-palvelun](#) kautta kuka tahansa voi ilmoittaa havaitsemistaan tai epäilemistään kilpailumanipulaatiotapauksista. Liitto viestii aktiivisesti ajankohtaisista kilpailumanipulaatioasioista seuroille sekä jakaa niitä koskevia uutisia nettisivuillaan ja sosiaalisessa mediassa.

Liiton nettisivuilta löytyy kilpailumanipulaation torjuntaohjelma sekä linkki [SUEK:n sivuille](#) yleiseen tietoon kilpailumanipulaatiosta.

Toimintaohje käsipalloilijoille ja muille lajitoimijoille

Kilpailusääntöjen mukaan seuralla, joukkueella, pelaajalla sekä toimitsijalla on välitön tiedonantovelvollisuus Käsipalloliittoon sellaisissa yhteydenotoissa, joissa rahaa tai muita etuuksia tarjoamalla tai muulla tavalla pyritään vaikuttamaan ottelun lopputulokseen tai pelitapahtumiin.

Mikäli sinulle ehdotetaan kilpailumanipulaatiota tai havaitset tällaista toimintaa, toimi näin:

1. Tunnista tai havaitse tapahtunut kilpailumanipulaatioyritys. Kieltäydy kohteliaasti, mutta päättäväisesti.
2. Kerro ehdotuksesta tai havaitsemastasi mahdollisesta rikkomuksesta Käsipalloliitolle tai SUEK:lle. Voit myös ilmoittaa tiedoistasi halutessasi anonyymisti SUEK:n [ILMO-palvelun](#) kautta.
3. Säilytä kaikki saamasi tiedot, kuten esimerkiksi sinulle lähetetyt viestit. Voit säilyttää tietoja esimerkiksi kuvakaappausten avulla. Niitä voidaan myöhemmin hyödyntää tapauksen selvittämisessä tai mahdollisena todistusaineistona.

Kilpailumanipulaatiotapausten käsittely

1. Tapauksen alustava käsittely toteutetaan liiton sisällä kilpailumanipulaation yhteyshenkilön toimesta. Tarvittaessa voidaan pyytää vastineet osallisilta ja kerätään muutoin saatavilla oleva tapahtumatieto.
2. Ilmoitetaan tapauksesta SUEK:n tutkintapäällikölle ja käydään keskustelu yhteistyöstä SUEK:n kanssa ja sovitaan asian tiedottamisesta, rooleista ja vastuista.
3. Tarvittaessa SUEK vie asian kansallisen yhteistoimintaryhmän (National platform) käsiteltäväksi. Yhteistoimintaryhmässä on mukana muun muassa poliisi, joka päättää mahdollisista rikostutkinnallisista toimenpiteistä. Liiton kurinpito vastaa mahdollisista kilpailullisista seuraamuksista.
4. Mikäli tapaus ei johda rikostutkinnallisiin toimenpiteisiin, voi liitto pyytää SUEK:n apua niiden asioiden selvittämisessä, jotka eivät täytä rikoksen tunnusmerkistöä. Selvitys tehdään yhteistyössä SUEK:n ja liiton kanssa.
5. Selvityksen päätyttyä, liitto harkitsee asian viemistä kurinpitokäsittelyyn tai päättää asian käsittelyn.
6. Tarvittaessa asianosaisia tiedotetaan asian käsittelyn päättämisestä tai sen lopputuloksesta.

Seuranta ja kehitystyö

Toimintaa kehitetään ensisijaisesti yhteistyössä SUEK:n kanssa. Liiton kilpailumanipulaation torjunnasta vastaavat seuraavat ohjelmat toteutumista säännöllisesti vuosittain ja osallistuvat SUEK:n järjestämiin liittokoulutustilaisuuksiin. Liiton toimintasuunnitelmaa ja vuosikertomusta hyödynnetään kilpailumanipulaation torjuntatoiminnan suunnittelussa ja raportoinnissa. Ohjelma julkaistaan liiton ja SUEK:n nettisivuilla.

Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman hyväksyy liittohallitus ja sen päivittämisestä vastaa liiton kilpailumanipulaatiosta vastaava henkilö.

Yhteenveto toimenpiteistä

TOIMENPIDE	TOTEUTUS
Viestintä kilpailumanipulaatiosta ja sen torjunnasta.	Liiton nimeämä vastuuhenkilö julkaisee ajankohtaisia uutisia ja tietoja aihepiiristä liiton nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa.
Valmentajakoulutusten kilpailumanipulaatio-osiot	Kilpailumanipulaation torjuntaohjelman mukaan I-III-tasoilla liiton oma kouluttaja ja/tai SUEK:n kouluttaja.
Koulutuksista raportointi	Liiton kilpailumanipulaatiosta vastaava henkilö raportoi koulutukset SUEK:n ohjeiden mukaan. Liiton kouluttajat informoivat liiton kilpailumanipulaatiosta vastaavaa henkilöä järjestämistään koulutuksista.
SUEK:n koulutustilaisuudet	Liiton nimeämä vastuuhenkilö osallistuu pääsääntöisesti, myös muut toimihenkilöt ja luottamushenkilöt voivat osallistua.
Pelaajien, erotuomareiden, toimitsijoiden ja joukkueen toimihenkilöiden informointi ja sitouttaminen	Code of Conduct, säännöt, Reilusti paras-verkkokoulutus
Maajoukkuepelaajien informointi ja sitouttaminen	Liiton maajoukkue toiminnasta vastaava henkilö jakaa tietoa vuosittain maajoukkueilleillä. Maajoukkueiden urheilijasopimukseen on kirjattu kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvät pykälät. Maajoukkueurheilijat suorittavat Reilusti paras -verkkokoulutuksen.
Kilpailumanipulaation torjuntaohjelma	Ohjelman päivittämisestä vastaa liiton nimeämä vastuuhenkilö ja sen hyväksyy liittohallitus.
Sääntöjen päivittäminen	Kilpailupäällikkö vastaa, että eri säännöissä huomioidaan kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvät asiat.
Kriisiviestintä	Liiton toiminnanjohtaja ja puheenjohtaja vastaavat viestinnässä. Muut eivät kommentoi.
Kilpailumanipulaation torjunnasta vastaava yhteyshenkilö	Kilpailupäällikkö Taneli Tiilikainen taneli.tiilikainen@finnhandball.net +358 40 3545 810